

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
gp.mart@gov.si

Ministrstvo za finance
gp.mf@gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje
gp.ukom@gov.si

Številka: 091-42/2013/2
Datum: 4. 12. 2013

Zadeva: Odgovor na predlog - Pomoč pri polnjenju proračuna
Zveza: Predlagam vladi.si 5127-355:

Ministrstvo za pravosodje je prejelo predlog, posredovan preko spletnega portala predlagam.vladi.si, ki se nanaša na vprašanje polnjenja proračuna RS. V predlogu je med drugim izpostavljena odgovornost vodstev in nadzornih organov v družbah v državni lasti. Predlagatelj opozarja, da funkcija ni le privilegij, temveč tudi odgovornost. Kolikor sedanja zakonodaja ne dopušča, da člani vodstev in nadzornih organov odgovarjajo za svoje ravnanje, naj se sprejme urgentni zakon, ki bo izničil manevre, s katerimi se izogibajo odgovornosti (zemljiški dolg, fiktiven prenos premoženja itd.) in jih po hitrem postopku pripeljal pred sodnika ter oglobil, kot se spodobi.

Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 63/2013 - uradno prečiščeno besedilo; v nadaljevanju ZFPPIPP) v poglavju, ki ureja finančno poslovanje pravnih oseb, ureja dve vrsti odškodninske (civilne) odgovornosti poslovodstva in članov nadzornega sveta vezano na finančno poslovanje pravnih oseb:

1. v 28. in 29. členu je urejena njihova (poslovna) odškodninska odgovornost v razmerju do družbe zaradi kršitve obveznosti poslovanja družbe v skladu zakonskimi pravili finančnega poslovanja in pravili poslovnofinančne stroke;

2. v 42. do 44. členu pa je urejena njihova neposlovna odškodninska odgovornost:

– poslovodstvo je upnikom odgovorno za škodo, ki so jo imeli, ker v stečajnem postopku niso dosegli polnega plačila, če je bil nad družbo začel stečajni postopek in če poslovodstvo pred začetkom stečajnega postopka:

a) ni pravočasno opravilo dejanj iz 35. do 39. člena ZFPPIPP, kar pomeni, da je kršilo obveznosti analizirati vzroke in opraviti ustrezne ukrepe, ali

b) je ravnalo v nasprotju s prepovedmi, ki se nanašajo na neenako obravnavanje upnikov (34. ZFPPIPP);

– člani nadzornega sveta so upnikom solidarno odgovorni za škodo, ki so jo imeli, ker v stečajnem postopku niso dosegli polnega plačila, če je bil nad družbo začel stečajni postopek in če obstaja eden od naslednjih pogojev:

a) če je poslovodstvo v zadnjih dveh letih pred začetkom stečajnega postopka na podlagi poročila o ukrepih finančnega prestrukturiranja predlagalo skupščini sprejetje sklepa o povečanju osnovnega kapitala z vložki in:

- je nadzorni svet o poročilu o ukrepih finančnega prestrukturiranja dal mnenje, v katerem je presodil, da družba ni insolventna in povečanje osnovnega kapitala ni potrebno, ter

- je skupščina zavrnila sprejetje sklepa o povečanju osnovnega kapitala,

b) če od poslovodstva niso zahtevali poročil po drugem in četrtem odstavku 272. člena ZGD-1, čeprav bi jih morali zahtevati po pravilih poslovnofinančne stroke ali stroke upravljanja podjetij,

c) če bi na podlagi letnega poročila ali drugih poročil poslovodstva lahko ugotovili, če bi ravnali s profesionalno skrbnostjo poslovnofinančne stroke in stroke upravljanja podjetij, da je družba postala insolventna, pa niso z ukrepi, ki so v njihovi pristojnosti, zagotovili, da poslovodstvo pravočasno opravi dejanja iz 35. do 39. člena ZFPPIPP, ali preprečili dejanja v nasprotju s prepovedmi iz 34. člena ZFPPIPP.

Odškodninski zahtevek po 42. in 43. členu ZFPPIPP je upravičen uveljavljati stečajni upravitelj v imenu družbe kot stečajnega dolžnika in vsak upnik, ki je v skladu s tem zakonom upravičen opravljati procesna dejanja v stečajnem postopku nad družbo, v svojem imenu in za račun družbe kot stečajnega dolžnika. Da bodo upravitelji in upniki lažje, brez začetnih ovir (iskanje sredstev za plačilo sodne takse), vlagali odškodninske zahtevke proti članom poslovodstva in nadzornega sveta, se je v letošnjem letu z novelo ZFPPIPP-E določila oprostitev plačila sodne takse, kadar bodo uveljavljali odškodninski zahtevek po 42. in 43. členu ZFPPIPP.

Poleg tega veljavna kazensko-materialna zakonodaja vključuje kar veliko členov, na podlagi katerih je mogoče sankcionirati različne zlorabe v gospodarstvu (npr. Povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem – 226. člen Kazenskega zakonika, Uradni list RS, št. 50/12 – UPB-2; KZ-1, Oškodovanje upnikov – 227. člen KZ-1, Poslovna goljufija – 228. člen KZ-1 itd.) Z zadnjo novelo Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 47/13; ZKP-L) pa je bilo izrecno določeno, da smejo v primerih kaznivih dejanj zoper gospodarstvo preiskovalna dejanja, glavna obravnava in odločanje o rednih in izrednih pravnih sredstvih trajati najkrajši potrebni čas. Dolžnost vseh organov, ki sodelujejo v kazenskem postopku, in organov, ki jim dajejo pravno pomoč, je, da postopajo posebno hitro (143.c člen ZKP).

Ob krivdi, ugotovljeni s pravnomočno sodno odločbo, je mogoč odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ali zaradi njega (74. člen KZ-1). Načeloma se odvzame denar, dragocenosti in vsaka druga premoženjska korist, ki je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, če to ni mogoče, se odvzame premoženje, ki ustreza premoženjski koristi, če pa niti to ni mogoče, se osebi naloži, da mora plačati denarni znesek, ki ustreza tej premoženjski koristi (prvi in drugi odstavek 75. člena KZ-1). Premoženjska korist, pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega, se lahko odvzame tudi tistim, na katere je bila prenesena brezplačno ali za plačilo, ki ne ustreza dejanski vrednosti, če so vedeli ali bi bili mogli vedeti, da je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega (tretji odstavek 75. člena KZ-1).

Slovenski pravni red pa dopušča tudi odvzem premoženja nezakonitega izvora (in tudi začasno zavarovanje ter začasni odvzem takšnega premoženja). Postopek finančne preiskave po Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Uradni list RS, št. 91/1; ZOPNI) se izvede, če se v predkazenskem ali kazenskem postopku, ki teče zaradi kataloškega kaznivega dejanja, izkažejo razlogi za sum, da posamezne osebe razpolagajo s premoženjem nezakonitega izvora in njegova skupna vrednost presega 50.000 evrov. ZOPNI predvideva tudi obrnjeno dokazno breme (premoženje osumljenca, obdolženca, obsojenca ali zapustnika, glede katerega so podani razlogi za sum, da je storil kataloško kaznivo dejanje, je nezakonitega izvora, če ni dokazano, da je bilo pridobljeno iz njegovih zakonitih dohodkov oziroma na zakonit način – prvi odstavek 5. člena ZOPNI).

V zvezi z možnimi zlorabami povezanimi z ustanovitvijo zemljiškega dolga, želimo izpostaviti, da je bil institut zemljiškega dolga ukinjen z novelo Stvarnopravnega zakonika SPZ-A (Uradni list RS, št. 91/13). Za že obstoječe zemljiške dolgove (torej tiste, ki so bili ustanovljeni pred uveljavitvijo novele SPZ-A) pa se bo ustrezno spremenil postopek izvršbe, kar bo urejala novela Zakona o izvršbi in zavarovanju.

Nadalje opozarjamo, da je bilo v zadnjih letih v Republiki Sloveniji kar precej narejenega tudi na institucionalnem okviru, ki je potreben za boj z organiziranimi kriminalom in t.im. kriminalom belih ovratnikov. Posebni oddelki so se oblikovali oziroma se oblikujejo tako na ravni policije (Nacionalni preiskovalni urad), državnega tožilstva (Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije) kot tudi sodišč (specializirani oddelki za sojenje v zahtevnejših zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj). Vzpostavila naj bi se torej celotna t.im. veriga pravičnosti (ang. *Chain of Justice*), ki omogoča učinkovito obravnavo omenjenih kaznivih dejanj.

S spoštovanjem!

mag. Matija VIDMAR
v.d. generalnega direktorja